

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla dr. Újfalvi Annamária ügyvéd (címe) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek, dr. Tósok Balázs ügyvéd (címe) által képviselt I.rendű alperes neve (I.rendű alperes címe) I. rendű, dr. Szalay Péter ügyvéd (címe) által képviselt II.rendű alperes neve (II. rendű alperes címe) II. rendű alperes ellen, személyhez fűződő jog megsértése miatt indított perében, a Fővárosi Bíróság 2007. július 3. napján meghozott, 19.P.21.769/2006/9. számú ítélete ellen az I. rendű alperes részéről 10. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán, meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét helybenhagyja.

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 12.000 (tizenkettőezer) forint másodfokú perköltséget, valamint a Magyar Államnak külön felhívásra 24.000 (huszonnégyezer) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s:

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetének részben helyt adva ítéletével megállapította, hogy az I. és II. rendű alperesek megsértették a felperes jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jogait azzal, hogy a 2006. évi országgyűlési képviselő választások során a ... számú választókerületben a II. rendű alperes helyi szervezete által az I. rendű alperes érdekében kiadott „Stop” feliratú és a felperes fényképét tartalmazó szórólapon olyan hamis látszatot keltettek, miszerint a felperes által vezetett ... egyházközség számára szociális otthon építésére elnyert 496 millió forint tekintetében a felperes visszaélést követett volna el. Az alpereseket eltiltotta a további jogsértéstől és kötelezte őket, hogy elégtétel adásaként az ítélet rendelkező részének marasztalást tartalmazó részét az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 15 napon belül saját költségükön tegyék közzé az „...” című

lapban, átlagos betűnagysággal és a megállapított jogsértésért fejezzék ki sajnálkozásukat. Kötelezte továbbá az alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 400.000 forint tőkét, valamint ezen összeg után 2006. április 1. napjától a kifizetésig járó, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal egyező mértékű kamatot. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította és megállapította, hogy a peres felek a képviselettel járó költségeiket maguk viselik. A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt 36.000 forint illetékből a Magyar Állam javára a felperest 18.000 forint, az I. rendű alperest pedig 9.000 forint illeték külön felhívásra történő megfizetésére kötelezte. Megállapította, hogy a további 9.000 forint illetéket a II. rendű alperes illetékmentessége folytán a Magyar Állam viseli.

Az ítélet indokolásában ismertette az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében, 8. § (1) bekezdésében, 54. § (1) bekezdésében, 59. § (1) bekezdésében és 61. § (1) bekezdésében foglaltakat, a Ptk. 75. § (1) bekezdését, a Ptk. 78. §-át és a Ptk. 80. § (1)-(2) bekezdését, valamint a Legfelsőbb Bíróság PK 12. számú állásfoglalását és a 30/1992. (V. 26.), 36/1994. (VI. 24.), 34/2004. (IX. 28.) AB határozatokban írtakat.

A felperest az I. rendű alperessel összehasonlító és a felperest kedvezőtlen színben feltűntető választási szórólap vonatkozásában megállapította, hogy az alperesek igazolták, hogy a felperest ábrázoló fénykép az ... honlapjáról származik és az csak annyiban került módosításra, hogy a felperes szája előtt tartott mikrofont kiretusálták. Rámutatott, hogy a felperes nyilvános közszereplőnek minősül, ezért nyilvánosan megismerhető fényképének közléséhez egyedi hozzájárulásra nincs szükség, így az alperesek nem sértették meg a felperes képmás védelméhez fűződő személyiségi jogát. A szórólap tartalmát illetően kifejtette, hogy az a véleménynyilvánítás politikusokkal szemben megengedett tágabb határai között maradt, ezért e tekintetben a jóhírnév megsértésének megállapítására irányuló kereseti kérelmet is elutasította.

Az állami pályázaton elnyert 496 millió forint sorsával foglalkozó választási röplappal kapcsolatban kifejtette, hogy a felperes által csatolt szakvéleményeket a felperes személyes előadásaként értékelte. A szakvéleményekben tett megállapításokkal egyetértve megállapította, hogy a röplap azt a hamis látszatot kelti, mintha a felperesnek felróható módon került volna sor a 496 millió forint felhasználására és az ismételt „hol a pénzünk” kérdés is határozottan azt sugallja, hogy a közösséget közvetlenül megillető pénz a felperes közreműködése folytán tűnt el. Rámutatott, hogy a stoptáblák adott politikai összefüggésben történő alkalmazása egyértelmű utalás az ... „...” kampányára és ez alapján szintén a közpénzek eltüntetésére lehet következtetni, amely értelmezést ... és ... tanúk előadása is alátámasztott. A röplapon szereplő közlések alkalmasak voltak olyan hamis látszat keltésére, mintha a felperes a megítélt közpénz vonatkozásában visszaélést követett volna el, ezért a Ptk. 84. § (1) bekezdés a.) pontja alapján megállapította a felperes jóhírnevének megsértését. Mivel egyrészt a jogsértő röplap kiadója a II. rendű alperes önálló jogi felelősséggel nem rendelkező olyan helyi csoportja volt, amelyért a II. rendű alperes köteles helytállni, másrészt a röplap

kiadására az I. rendű alperes érdekében került sor, az alperesek egyetemleges felelősségéről rendelkezett.

Az ... és az ... című lapokban szereplő kijelentések miatt előterjesztett kereseti kérelmeket alaptalannak találta, mert az I. rendű alperes politikai véleményt formált a felperes tevékenységéről és ez a politikai véleménynyilvánítás nem lépte túl a közszereplővel szemben megengedett tágabb határokat. Az ... című folyóirattal kapcsolatban rámutatott, hogy annak nem a II. rendű alperes a kiadója, ezért felelőssége érdemben fel sem merülhet, az ... című újságban megjelent cikk vonatkozásában pedig azt hangsúlyozta, hogy ebben az esetben csak az a megengedhető alperesi vélemény került kifejtésre, hogy a 496 millió forinttal el kell számolni.

A jogkövetkezmények körében a Ptk. 84. § (1) bekezdés b.) pontjának megfelelően eltiltotta az alpereseket a további jogsértéstől, az elégtételadásról pedig a Ptk. 84. § (1) bekezdés c.) pontja alapján a kereseti kérelemtől eltérően rendelkezett, mivel az eset körülményeihez képest - figyelemmel arra, hogy helyi választási küzdelem eseményéről volt szó - eltúlzottnak tartotta, hogy az elégtételt adó közlemény országos napilapban jelenjen meg. A meglevő és jogsértőnek talált röplapok megsemmisítésére irányuló kereseti kérelmet azért nem találta alaposnak, mert az alperesek nem vitatott előadása szerint azokból már nem található példány, valamint egyébként is teljesen aktualitásukat veszítették, így meglétük esetén sem lennének érdemben felhasználhatók.

A nem vagyoni kártérítés körében a Ptk. 355. § (1) és (4) bekezdésére, valamint a 34/1992. (VI. 1.) AB határozatra hivatkozással kifejtette, hogy a személyiségi jogi jogsértés specialitásaira figyelemmel a kár bekövetkezésének objektív lehetősége is hátránnyként értékelhető. Megállapította, hogy a jogsértés tárgyi súlya nem jelentéktelen és utalt arra, hogy e körben értékelte a magánszakvéleményekben foglaltakat, valamint a tanúvallomásokat. E körülményekre, az összecszerűség tekintetében kialakult bírói gyakorlatra és arra a tényre figyelemmel, hogy a felperes a jogalap tekintetében csak részlegesen lett pernyertes, a nem vagyoni kártérítés összegét 400.000 forintban állapította meg, amely után a Ptk. 301. §-a alapján ítélt meg késedelmi kamatot.

A perköltség viseléséről a Pp. 81. § (1) bekezdése szerint határozott.

Az elsőfokú ítélet ellen az I. rendű alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben annak részbeni megváltoztatását és a felperes keresetének teljes egészében történő elutasítását kérte.

Indokolásában utalt arra, hogy a felperes saját bevallása szerint is közszereplő, önként lépett a közvélemény elé, vállalva a nyilvánosságot és a bírálhatóságot. Rámutatott, hogy az állami pályázaton elnyert 496 millió forint sorsával foglalkozó választási röplap nem tartalmaz indokolatlanul bántó, sértő, megalázó vagy burkoltan valótlan tényállítást kifejező véleményt. A közügyek megvitatásának

részeként a mai napig fel nem épült idősek otthonával kapcsolatban a „jó gazda” gondosságát kérte számon a felperesen. Álláspontja szerint a felperesnek számot kellett volna adni a késedelem, illetve az esetleges akadályok okáról, valamint arról, hogy a Magyar Államkincstár milyen feltételekkel, meddig tartja rendelkezésre a pályázaton elnyert összeget, az önrésznek mi a sorsa és azt ki kezeli, miért kellett új közbeszerzési eljárást indítani, továbbá miért szerepeltette a 496 millió forintot a ... Alapítvány a 2004. évi közhasznúsági jelentésében.

Alaptalannak tartotta az elsőfokú bíróság azon álláspontját, miszerint a stoptáblák feltüntetésével az ... „...” kampányának analógiájára közpénzek eltüntetésére kívánt utalni, ugyanis a stoptábláknak kizárólag a Kreszben szabályozott értelmet tulajdonította, nevezetesen, hogy a felperesnek a röplapban sérelmezett tevékenységet be kell fejeznie.

Hivatkozott arra, hogy mindkét tanút a felperes állította és rámutatott, hogy ... a pályázat benyújtásáért felelős személy, ... pedig nem tudott beszámolni a szórólapnak a felperes közvetlen környezetében történő fogadtatásáról. Álláspontja szerint az alperesekre vonatkozó kitételei miatt ... magánszakvéleményének pártatlansága is megkérdőjelezhető, ... nyelvészeti szakvéleményének pedig „az nincs meg- eltűnik - ellopják” fogalmak közötti logikai láncolata távoli feltételezésen alapul.

Utalt arra, hogy a felperes nem bizonyította vagyoni kára (helyesen: nem vagyoni kára) bekövetkeztét és összegszerűségét. E körben hivatkozott arra a tényre is, hogy a 2006. évi országgyűlési választási kampányt éppen a felperes nyerte meg.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Kifejtette, hogy a fellebbezéssel érintett szórólap kibocsátásakor az I. rendű alperes volt a ... Önkormányzat szociális ügyekért felelős alpolgármestere, így tudatában volt, illetve kellő gondosság mellett tudatában kellett volna lennie annak, hogy valótlanul vádolja őt azzal, hogy a 496 millió forint eltűnt. Az alperesi hivatkozással ellentétben álláspontja szerint a szórólap nem a „jó gazda” gondosságát kérte rajta számon, a stoptáblával kapcsolatban pedig azt hangsúlyozta, hogy az I. rendű alperes fellebbezésében maga ismerte el a stoptáblának azt a jelentését, hogy meg kell őt állítani. Kifejtette, hogy az általa állított tanúk szavahihetősége megkérdőjelezhetetlen és az a körülmény, hogy a tanúkat ő állította, csupán azt jelzi, hogy az alperesek nem éltek a tanúbizonyítás lehetőségével. Álláspontja szerint ... szakértő elfogulatlanságához sem férhet kétség. Az alperesi hivatkozással ellentétben az a tény, hogy a 2006-os országgyűlési választások során ismét mandátumot szerzett, nem vagyoni kára bekövetkeztét és mértékét nem cáfolja.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (3) bekezdésének megfelelően csupán a fellebbezési kérelem és ellenkérelem keretei között bírálhatta felül.

Ebben a körben eljárva a másodfokú bíróság az I. rendű alperes fellebbezését alaptalannak találta a következők szerint.

A Fővárosi Ítéltábla megítélése szerint az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárás eredményeként a tényállást helyesen állapította meg és az abból levont jogi

következtetése, döntése is helytálló, azzal a másodfokú bíróság teljes egészében egyetértett.

A másodfokú bíróság az I. rendű alperes fellebbezésében foglaltak alapján általánosságban az alábbiakat emeli ki:

Az Alkotmány 59. § (1) bekezdése alapján a jóhírnév védelméhez való jog mindenkit megillet, azonban az Alkotmány 61. § (1) bekezdésében mindenki számára biztosítja a szabad véleménynyilvánítás jogát is.

A Ptk. 75. §-a általános védelemben részesíti a személyhez fűződő jogokat, a legjelentősebbeket külön is nevesítve. A Ptk. 78. §-a alapján a személyhez fűződő jogok védelme a jóhírnév védelmére is kiterjed, amelynek sérelmét jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó, azt sértő, valótlan tényről állít vagy híresztel.

A hírnév a személy társadalomban betöltött szerepének értékelését befolyásoló ismereteket jelenti. A jóhírnév sérelmének megállapítására valótlan és a személy hátrányos megítélését kiváltó közlés alkalmas. A vélemény, bírálat csak akkor ad alapot a személyiségvédelemre, ha egyben nyíltan vagy burkoltan valótlan és sértő tényállítást is tartalmaz, vagy kifejezőmódjában aránytalanul túlzó, indokolatlanul sértő, bántó vagy megalázó, nem felel meg a társadalmi rendeltetésének.

Az Alkotmánybíróság 30/1992. (V. 26.) AB határozatában úgy fogalmazott, hogy a szabad véleménynyilvánításhoz való jog a véleményt annak érték- és igazságtartalmára tekintet nélkül védi. A 36/1994. (VI. 24.) AB határozat értelmében a véleménynyilvánítás szabadsága mindenféle közlés szabadságát magában foglalja, függetlenül a közlés módjától, értékétől és többnyire valóságtartalmától. Fokozott védelmet élveznek az olyan értékítéletek, amelyek a közügyekre vonatkozó vélemények ütközésében kapnak hangot, még akkor is, ha esetleg túlzóak és felfokozottak. A véleménynyilvánítás szabadsága mellett azonban alkotmányos védelem illeti meg a jóhírnevet is, amely a véleménynyilvánítás szabadságának külső korlátját képezheti.

A Fővárosi Ítéltábla mindenekelőtt arra mutat rá, hogy a felperesnek mint közszereplőnek számolnia kell azzal, hogy politikai ellenfelei - különösen választási időszakban - tevékenységét, szereplését kritikával illetik és erről a közvéleményt tájékoztatják. A közélet szereplőjeként a felperesnek el kell viselnie a személyét kedvezőtlen színben feltűntető és tevékenységét negatív módon értékelő véleményt, kritikát, nem köteles azonban eltérni a minden valóság alapot nélkülöző, személyét hamis színben feltűntető, indokolatlan vádaskodástól.

A választási kampány részeként a perbeli esetben valóban indokolt lehetett volna az I. rendű alperes fellebbezésében megjelölt, a közvagyon felhasználását érintő kérdések felvetése és a pályázaton elnyert 496 millió forint és az önrész kezelésével, az új közbeszerzési eljárás kiírásával, valamint az építkezés késedelmének okaival kapcsolatban felmerült esetleges ellentmondások tisztázása.

Az I. rendű alperes választási szórólapján azonban nem ilyen, a politikai véleménynyilvánítás keretei között maradó kérdéseket tett fel, hanem a „hová tűnt a 496 millió forint?”, „hol a pénzünk?” kérdésekkel a választópolgárok felé egyértelműen azt a hamis látszatot sugallta, hogy a felperes a pályázaton elnyert 496 millió forinttal visszaélt volna, azt törvénytelen módon kezelte, és ily módon köze van a pénz eltűnéséhez, neki felróható okból késik az építkezés. A Legfelsőbb Bíróság PK 12. számú, személyiségi jogi perekben is alkalmazandó állásfoglalásának megfelelően a szórólapot tartalmi összefüggésében megvizsgálva a másodfokú bíróság is arra a következtetésre jutott, hogy az alkalmas volt olyan hamis látszat keltésére, mintha a felperes visszaélést követett volna el a pályázaton elnyert közpénz vonatkozásában. Egyetértett a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság azon álláspontjával is, hogy ezt a hamis látszatot erősíti a stoptáblák alkalmazása, amelyek az ... „...” kampányára utalva szintén a közpénzek eltüntetésére engednek következtetni. Az alperesek a szórólap tartalmának megcáfolására alkalmas bizonyítékot nem ajánlottak fel, ezért helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az alperesek megsértették a felperes jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jogát.

E körben jegyzi meg a Fővárosi Ítéltábla, hogy a perbeli esetben - és általában személyiségi jogi perekben is - indokolatlan és szükségtelen nyelvészeti szakvélemény beszerzése annak bizonyítására, hogy a vitatott kitétel jóhírnevet sértő-e, ugyanis jogkérdésként ennek megítélése a bíróság feladata.

Az elsőfokú bíróság a Ptk. 84. § (1) bekezdés a.)-d.) pontjainak megfelelően rendelkezett a jogsértés objektív jogkövetkezményeiről, a Fővárosi Ítéltábla az e körben kifejtett indokokkal teljes mértékben egyetértett, ezért csupán visszautal azokra.

A felperes által igényelt nem vagyoni kártérítés körében - figyelemmel a Ptk. 339. §-ára és a Ptk. 355. § (1) és (4) bekezdésére - a kártérítés általános szabályaiból kiindulva annak bizonyítása volt szükséges, hogy az alperes által elkövetett jogellenes és felróható magatartás okozott-e a felperes számára olyan hátrányt, amelynek ellensúlyozására a nem vagyoni kár megtérítése indokolt. Az elbírálás körében értékelni kell az Alkotmánybíróság 34/1992. (VI. 1.) AB határozatát és a Legfelsőbb Bíróság iránymutatása alapján kialakult bírói gyakorlatot.

A nem vagyoni kártérítéssel kapcsolatban elsősorban azt kell vizsgálni, hogy a sérelmezett magatartás mennyiben járt olyan jogkövetkezménnyel, hogy az adott személyről kedvezőtlen értékítélet alakuljon ki, és ez mennyiben hatott ki társadalmi megítélésére. A kártérítés mértékének megállapításánál figyelembe kell venni az eset összes körülményeit, köztük elsősorban a jogsértés tárgyi súlyát és a jogkövetkezményeket.

A felperes személyes előadásával, valamint ... és ... tanúk vallomásával igazolni tudta, hogy a szórólap tartalma miatt ismerősei és a választópolgárok előtt több hónapon át magyarázkodásra kényszerült és kellemetlen élethelyzetekbe került. Téves az I. rendű alperesnek a tanúk elfogultságára történő hivatkozása, ugyanis

mindkét tanú életszerű, ellentmondásmentes vallomást tett és abból, hogy ... felelős a pályázatért, illetve, hogy a tanúkat a felperes állította, semmiképpen nem lehet a tanúk elfogultságára következtetni.

A Fővárosi Ítéltábla a nem vagyoni kártérítés körében annyiban egészíti ki az elsőfokú ítélet indokolását, miszerint a Pp. 163. § (3) bekezdése alapján külön bizonyítás nélkül, köztudomású tényként is elfogadható, hogy szórólap alkalmas volt arra, hogy a helyi közösségben a felperessel szemben bizalmatlanság és a becsületességében kétkedés alakuljon ki, valamint a közpénzek eltüntetésével kapcsolatos alaptalan gyanúsítás miatt társadalmi megítélése olyan hátrányosan változzon meg, amelynek kompenzálásához nem vagyoni kártérítés szükséges. Az alperesi fellebbezés alapján rámutat a Fővárosi Ítéltábla, hogy a felperes társadalmi elfogadottsága újraválasztásától függetlenül is csökkenhetett.

Mellőzi e körben ugyanakkor a másodfokú bíróság az indokolásából a magánszakvéleményekre történő utalást, ugyanis azok alkalmatlanok a felperes nem vagyoni kárának alátámasztására.

A kártérítés összegszerűsége vonatkozásában az I. rendű alperes nem hivatkozott olyan körülményre, amely a felülmérlegelést indokolta volna, ezért a jogsértés súlyára, nyilvánosságára, a kialakult gyakorlatra és a jogalap körében a felperes részleges pernyertességére tekintettel az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a nem vagyoni kártérítés összegét, az eltúlzottnak semmiképpen nem tekinthető.

Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezési eljárásban felmerült perköltségről a Pp. 239. §-án keresztül érvényesülő Pp. 78. § (1) bekezdése alapján határozott, figyelemmel a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a.) pontjában és (5) bekezdésében foglaltakra. Az ügyvédi munkadíj az áfa összegét is tartalmazza.

Az Itv. 62. § f.) pontja szerint le nem rótt fellebbezési illeték viseléséről szóló rendelkezés az Itv. 38. § (1) bekezdésén és a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdésén alapul.

Budapest, 2008. április 1.

Kizmanné dr. Oszkó Marianne s. k.
a tanács elnöke

Böszörményiné dr. Kovács Katalin s. k.. Győriné dr. Maurer Amália s. k.
előadó bíró bíró

A kiadmány hitelül:
tisztviselő